

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра психології освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри психології освіти

Тетяна ДУТКЕВИЧ

“27” червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Психологія освіти

для підготовки фахівців **другого (магістерського) рівня вищої освіти**
галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

- спеціальність 014 Середня освіта (Історія)
предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)
- спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
предметна спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)
- спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
предметна спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
- спеціальність 014 Середня освіта (Географія)
предметна спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія)
- спеціальність 014 Середня освіта (Математика)
предметна спеціальність 014.04 Середня освіта (Математика)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Математика, інформатика)
- спеціальність 014 Середня освіта (Фізика)
предметна спеціальність 014.08 Середня освіта (Фізика)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізика, інформатика)
- спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)
предметна спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)
- спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
предметна спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))
спеціалізація 014.021 Англійська мова і література
освітньо-професійна програма Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)
- спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
предметна спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька))
спеціалізація 014.022 Німецька мова і література
освітньо-професійна програма Середня освіта (Німецька мова і зарубіжна література)
- спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)
предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література)

2022-23 навчальний рік

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни "Психологія освіти" є вдосконалення компетентностей здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти щодо психологічного забезпечення освітнього процесу в сучасному закладі освіти.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	1	1
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Кількість годин навчальних занять	30	12
Лекційні заняття	12	4
Практичні заняття	18	8
Семінарські заняття	0	0
Лабораторні заняття	0	0
Самостійна та індивідуальна робота	60	78
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни – обов'язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни. Передумовою для вивчення освітнього компоненту "Психологія освіти" є володіння знаннями освітніх компонентів "Психологія", "Педагогіка", фахових методик викладання навчальних дисциплін, проходження виробничої педагогічної практики.

5. Програмні компетентності навчання

ЗК 03	Здатність до комунікації у професійній діяльності
ЗК 09	Здатність у професійній діяльності діяти соціально відповідально та свідомо
СК 01	Здатність застосовувати знання в освітній професійній діяльності з урахуванням новітніх досягнень біології, педагогіки і психології
СК 11	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 02	Приймати самостійні рішення у професійній діяльності
ПРН 10	Об'єктивно оцінювати власні професійні якості та прагнути до самовдосконалення

7. Методи навчання. Лекції (з використанням методів пояснення нового матеріалу, елементів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням кейс-методу, навчальних дискусії, бесіди, діалогу; групових методів; практичних завдань, самостійної роботи), єдність дедукції та індукції, робота з навчальною літературою, робота у модульному об'єктноорієнтованому навчальному середовищі Moodle.

8. Засоби діагностики результатів навчання - залік

Практичні завдання, проблемно-творчі завдання, тестові завдання, модульна контрольна робота, питання заліку.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	У тому числі						
	разом	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	самост. робота	індивід.робота
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Психологія освіти як галузь наукового знання	7	1	1	-	-	5	-
Тема 2. Гуманістична парадигма освітнього процесу	7	1	-	-	-	6	-
Тема 3. Психологічні особливості технологій освіти	7	2	1	-	-	4	-
Тема 4. Актуальні питання психології навчальної діяльності (учіння)	7	1	2	-	-	4	-
Тема 5. Актуальні питання психології навчання як співпраці педагога з учнями	6	1	2	-	-	3	-
Тема 6. Психологічні закономірності організації та розвитку уваги учнів в освітньому процесі	6	-	1	-	-	5	-
Тема 7. Управління педагогом пізнавальним процесом сприймання в учнів	6	-	1	-	-	5	-
Тема 8. Психологічні закономірності організації та розвитку пам'яті учнів в освітньому процесі	6	1	2	-	-	3	-
Тема 9. Психологічні закономірності організації та розвитку мислення учнів в освітньому процесі	6	1	2	-	-	3	-
Тема 10. Актуальні питання психології виховання	7	1	2	-	-	4	-
Тема 11. Розвиток професійної свідомості педагога	6	1	1	-	-	4	-

Тема 12. Психологічні особливості педагогічного професіоналізму	6	1	1	-	-	4	-
Тема 13. Конфліктологічна культура педагога	6	1	1	-	-	4	-
Тема 14. Психологія педагогічної творчості	7	-	1	-	-	6	-
Разом	90	12	18	-	-	60	-

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	У тому числі						
	разом	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	самост. обота	Індивід.робота
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Психологія освіти як галузь наукового знання	7	1	1	-	-	5	-
Тема 2. Гуманістична парадигма освітнього процесу	7	-	-	-	-	7	-
Тема 3. Психологічні особливості технологій освіти	7	-	1	-	-	7	-
Тема 4. Актуальні питання психології навчальної діяльності (учіння)	7	-	-	-	-	7	-
Тема 5. Актуальні питання психології навчання як співпраці педагога з учнями	6	1	2	-	-	3	-
Тема 6. Психологічні закономірності організації та розвитку уваги учнів в освітньому процесі	6	-	-	-	-	6	-
Тема 7. Управління педагогом пізнавальним процесом сприймання в учнів	6	-	-	-	-	6	-
Тема 8. Психологічні закономірності організації та розвитку пам'яті учнів в освітньому процесі	6		1	-	-	5	-
Тема 9. Психологічні закономірності організації та розвитку мислення учнів в освітньому процесі	6		1	-	-	5	-
Тема 10. Актуальні питання психології виховання	7	2	2	-	-	3	-
Тема 11. Розвиток професійної свідомості педагога	6	-	-	-	-	6	-
Тема 12. Психологічні особливості педагогічного професіоналізму	6	-	-	-	-	6	-
Тема 13. Конфліктологічна культура педагога	6	-	-	-	-	6	-
Тема 14 Психологія педагогічної творчості.	7	-	-	-	-	7	-
Разом	90	4	8	-	-	78	-

10. Форми поточного та підсумкового контролю

- Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

- Поточний контроль здійснюється на кожному занятті, має навчальний характер, може проводитись в формі усного і письмового опитування, виконання практичних та тестових завдань.
- Проміжний контроль здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного і практичного матеріалу змістових модулів та передбачає виконання студентами завдань для модульного контролю.
- Підсумковий контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи після закінчення вивчення змістового модуля і заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

залік

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30	51	19	100

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

Об'єм пройденого матеріалу	Бали що нараховуються за 12-бальною системою оцінювання
1. Конспект в робочому зошиті лекційного курсу або першоджерел (самостійна робота) – лекційні заняття № 1-8.	4-12
2. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційні заняття № 1-8.	4-12
3. Вирішення проблемних ситуацій, виконання творчих та індивідуальних завдань, участь у груповій роботі (дискусіях), завдання на узагальнення та систематизацію під час практичних занять № 1-8.	4-12

Поточний контроль

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами роботи на практичних заняттях за модуль складає 30 балів (за умови виконання всіх видів роботи, які передбачені планами практичних занять).

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12. Оцінювання на навчальних заняттях переводяться у 30-бальну систему у наступному порядку:

$$(\text{Сер. бал.} \times 0,05 + 0,4) \times 30$$

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття викладач робить відмітку в журналі обліку роботи академічної групи, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня

(10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить лінгвістичні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчий)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості мовних процесів; робить

		аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки лінгвістичної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Самостійна робота

Самостійна робота оцінюється за наслідками вибіркової перевірки рівня засвоєння всіх питань, винесених на самостійну роботу під час практичних занять і за наслідками виконання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота (51 бал) складається з трьох завдань, кожне з яких оцінюється у 17 балів. За модульну контрольну роботу студент може отримати до 50 балів. При отриманні менше 31 балів модульна контрольна робота вважається не виконаною і студент отримує можливість її перескладати.

Залік – бали визначаються додаванням балів, отриманих за роботу на практичних заняттях, самостійну роботу та модульну контрольну роботу першого і другого змістового модулів і становить максимум 100 балів. При отриманні менше 60 балів студент отримує «не зараховано» і має можливість перескладати залік.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Доступ до інтернету, до сайту університетської бібліотеки і кафедри, до платформ MOODLE, GOOGLE MEET, ZOOM.

12. Рекомендована література

Основна

1. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібн. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2012. 400 с. <https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7754#section-0>
2. Максименко С.Д. Генетична психологія учіння людини: монографія. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 206 с. https://moodle.kpnu.edu.ua/pluginfile.php/552547/mod_resource/content/1/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%A1.%D0%94.%20%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%83%D1%87%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf
3. Психологічний супровід як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів :

[методичний посібник] / Д.Г. Кравченко, О.М. Кокун, Н.М. Панасенко [та ін.] за ред.С.Д. Максименка. Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2015.106 с.
https://moodle.kpnu.edu.ua/pluginfile.php/552526/mod_resource/content/1/%D0%9F%D0%9E%D0%A1_%D0%9F%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%94%D1%96%D1%8F%D0%B%D0%A3%D1%87.pdf

4. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Педагогічна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 168 с.
https://moodle.kpnu.edu.ua/pluginfile.php/552523/mod_resource/content/1/Pedagogichna_Psyhologiya_Sergienkova2011.pdf

Додаткова

5. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум) : навч. посібник. Вид. 2-ге стереот. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 228 с.
6. Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. 728 с.
7. Психолого-педагогічна робота у загальноосвітніх навчальних закладах з профілактики насильства над дітьми : Метод. посіб. / за заг. ред. Т. Цюман ; автори-упоряд. Т. Вовчок, Н. Степура, І. Даниленко та ін. Київ: ВПЦ «Експрес», 2009. 328 с.
8. Ролінський В.І. Насильство щодо неповнолітніх: проблеми, профілактика: Навч.-метод. посібник. Одеса: Ветаком, 2003. 220 с.
9. Теорія та практика управління професійним розвитком науково-педагогічних педагогічних працівників в умовах трансформаційних змін в освіті : кол. моногр. / Є. Р. Чернишова, Л. М. Колосова, Н. В. Любченко, М. Е. Морозова ; за наук. ред. Є. Р. Чернишової. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 296 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Текст лекцій.
- Плани практичних занять.
- Опубліковані власні навчально-методичні праці:
 1. Дуткевич Т.В. Методи інтерактивного навчання на практичних заняттях з психології. Методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський, 2022. 84 с.
 2. Дуткевич Т. Погляди Софії Русової на розвиток особистості у науковому дискурсі суспільствознавства початку XX століття. Special Humanitarian Issue of Ukrainian Scientists. European Scientific e-Journal, 2022. 2 (17), С.105-114. Ostrava: Tuculart Edition. DOI: 10.47451/psy2022-04-01
 3. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум) : навч. посібник. Вид. 2-ге стереот. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 228 с.
- Засоби діагностики якості вищої освіти:
тестові завдання, завдання модульної контрольної роботи; питання заліку.
- Корисні ресурси Інтернету:

http://www.nbu.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://www.mon.gov.ua	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
http://lib.meta.ua	Електронна бібліотека
http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека
http://library.kpnu.edu.ua/	Бібліотека К-ПНУ імені Івана Огієнка
http://kaf-psykholohii.kpnu.edu.ua/	Сайт кафедри психології освіти університету К-ПНУ імені Івана Огієнка
https://moodle.kpnu.edu.ua	Система Moodle університету К-ПНУ імені Івана